

Kattava tutkimus luopumuksesta Raamatussa

Luopumuksen käsite on keskeinen teema Raamatussa. Se kuvaa uskosta luopumista tahallisen hylkäämisen, asteittaisen laiminlyönnin tai hengellisen taantumisen kautta. Tämä tutkimus tarjoaa perusteellisen tutkimuksen luopumuksesta, yhdistäen alkuperäiskielisiä termejä, raamatullisia esimerkkejä, ominaispiirteitä, seurauksia ja toivoa ennalleenasettelusta. Se sisältää oivalluksia 1. Korinttolaiskirjeen luvusta 5, Matteuksen luvuista 15–16, Juudaksen kirjeestä, "seitsemästä ihmiseen menevästä hengestä", valtakunnan vertauksista, sananlaskusta koirasta, joka palaa oksennukselleen, tekopyhistä, vääristä opettajista, antikristuksista ja muista kohdista. Yhdessä osiossa erotetaan Totuuden Henki (Pyhä Henki) eksytyksen hengestä (demonisista vaikutteista) ja osoitetaan niiden rooli luopumuksen estämisessä tai edistämisessä, mukaan lukien antikristusten aiheuttama erityinen uhka. Tutkimus korostaa, että kirkossa oleminen ei takaa immuniteettia luopumukselle, ja korostaa, että pelkkä jäsenyys tai osallistuminen uskonyhteisöön ei takaa pysyvyyttä. Ikuista turvallisuutta koskeva teologinen keskustelu kehystetään "oikeaksi opetuksiksi ja Jeesuksen opetusten asianmukaiseksi noudattamiseksi", ja sen merkitystä luopumukselle analysoidaan ja kritisoidaan käyttämällä vain raamatullisia tekstejä varmistaen niiden kontekstin tarkkuuden ja sulkeen pois ulkopuoliset mielipiteet. Kaikkien jakeiden oikeellisuus raamatullisessa kontekstissään tarkistetaan englanninkielisen standardiversion (ESV) avulla.

1. Määritelmä ja alkuperäiskieliset termit

Luopumus viittaa tahalliseen tai asteittaiseen kääntymiseen pois uskosta Jumalaan, ja se käsittää aktiivisen kapinoinnin ja passiivisen ajautumisen. Raamatun alkuperäiset kielet selventävät sen merkitystä:

- Heprea (Vanha testamentti):
 - מְשֻׁבָּה (meshuvah): Johdettu sanasta שָׁבָה (šuv), joka tarkoittaa "kääntymä", tarkoittaa "luopumusta" tai "luopumusta". Jeremian kirjan 3:6–10 kohdassa se kuvailee Israelin uskottomuutta: "Oletko nähnyt, mitä tuo uskon Israel teki? Hän kiipesi jokaiselle korkealle kukkulalle ja jokaisen vihreän puun alle ja harjoitti siellä haureutta? ... Mutta hänen petollinen sisarensa Juuda ei kääntynyt minun luokseni kaikesta sydämeästään, vaan teeskenteli, sanoo Herra" (Jeremia 3:6, 10). Konteksti osoittaa, kuinka Israel ja Juuda kääntyivät pois Jumalasta epäjumalanpalvelukseen ja jättivät huomiotta hänen kutsunsa parannukseen.
- Kreikka (Uusi testamentti):
 - ἀποστασία (apostasia): Tarkoittaa "luopumusta" tai "kapinointia". Se esiintyy 2. Tessalonikalaiskirjeen 2:3:ssa: "Älköön kukaan teitä millään tavalla eksyttäkö. Sillä se päivä ei tule, ellei luopumus ensin tapahdu ja laittomuuden ihminen ilmesty." (ESV). Konteksti on lopunajan luopumus, jossa monet hylkäävät totuuden.
 - ἀφίστημι (ahistēmi): Merkitys "vetäytyä, lähteä tai luopua", käytetty Luukkaan evankeliumissa 8:13: "Ja jotka kalliolle putoivat... kun he kuulevat sanan, he ottavat sen iloiten vastaan. Mutta heillä ei ole juurta; he uskovat vain hetken, mutta kiusauksen hetkellä he luopuvat" (ESV); 1. Timoteus 4:1: "Jotkut luopuvat uskosta antautumalla eksyttävälle hengille ja riivaajien opetuksille" (ESV); ja Heprealaiskirje 3:12: "Varokaa, veljet, ettei kenelläkään teistä ole pahaa, epäuskoista sydäntä, joka vetää teitä pois elävästä Jumalasta" (ESV).

Nämä termit kuvaavat raamatullisessa kontekstissään luopumusta kääntymisenä pois Jumalasta, joko kapinan tai laiminlyönnin kautta.

2. Raamatullisia esimerkkejä luopumuksesta

Raamattu antaa esimerkkejä luopumuksesta ja havainnollistaa sen syitä ja seurauksia:

Vanhan testamentin esimerkkejä

- Israelin epäjumalanpalvelus: Jeremia 3:6–10 kuvailee Israelin uskottomuutta epäjumalien palvonnassa Jumalan liitosta huolimatta: ”Hän ei kääntynyt. Ja hänen petollinen sisarensa Juuda näki sen” (Jeremia 3:7). Konteksti osoittaa kollektiivisen luopumuksen mallin, jossa Jumalan kutsu parannukseen jätetään huomiotta.
- Kuningas Saul: 1. Samuelin kirjan luvussa 15:10–23 Saul rikkoo Jumalan käskyä tuhota amalekilaiset: ”Koska sinä olet hyljännyt Herran sanan, hänkin on hyljännyt sinut, etkä saa enää olla kuninkaana” (1. Samuelin kirja 15:23). Hänen ylpeytensä ja tottelemattomuutensa ovat esimerkkejä yksilön luopumuksesta.
- Simson: Tuomarien kirjan luvuissa 13–16 Simson, Jumalalle omistautunut nasiiri, tekee kompromissin Delilan kanssa ja rikkoo valansa: ”Herra oli jättänyt hänet” (Tuom. 16:20). Hänen epäonnistumisensa johtaa hänen tuhoonsa.
- Salomo: 1. Kuninkaiden kirjan luvussa 11:1–13 kerrotaan Salomon kääntymisestä epäjumalanpalvelukseen vierasmaisten vaimojen vaikutuksesta: ”Hänen sydämensä ei ollut täysin uskollinen Herralle, Jumalalleen” (1. Kuninkaiden kirja 11:4). Tämä johtaa Jumalan tuomioon, joka jakaa valtakunnan.

Uuden testamentin esimerkkejä

- Juudas Iskariot: Matteuksen evankeliumin luvuissa 26:14–16 ja 27:3–5 Juudas kavaltaa Jeesuksen rahasta: ”Mitä te annatte minulle, jos luovutan hänet teille?” (Matteus 26:15). Hänen ahneutensa ja Jeesuksen hylkääminen ovat merkki hänen luopumuksestaan.
- Demas: 2. Timoteuskirjeen 4:10 sanoo: ”Demas, joka rakastui tähän nykyiseen maailmaan, on minut hylännyt.” Hänen rakkautensa maailmaa kohtaan johtaa uskon hylkäämiseen.
- Opetuslapset Johanneksen evankeliumin jakeessa 6:66: Jeesuksen opetettua lihansa syömisestä ”monet hänen opetuslapsistaan kääntyivät pois eivätkä enää vaeltaneet hänen kanssaan” (Joh. 6:66), mikä osoittaa vaikeiden totuuksien hylkäämistä.
- Varoitukset Heprealaiskirjeessä: Heprealaiskirjeen 6:4–6 varoittaa: ”Mahdotonta on niitä, jotka kerran ovat valistettuja... ja sitten ovat luopuneet, kääntymättä jälleen parannukseen, koska he ristiinnaulitsevat jälleen Jumalan Pojan” (ESV). Heprealaiskirjeen 10:26–31 lisää: ”Jos me totuuden tuntuun päästyämme edelleen tahallamme teemme syntiä, ei ole enää jäljellä uhria syntien edestä, vaan pelottava tuomion odotus” (ESV).

Nämä esimerkit osoittavat luopumuksen, joka johtuu epäjumalanpalveluksesta, ylpeydestä, ahneudesta, maailmallisista haluista tai totuuden hylkäämisestä.

3. Luopuvien ominaisuudet ja syyt

Raamattu tunnistaa niiden ominaisuudet ja syyt, jotka luopuvat:

Ominaisuudet

- Pinnallinen usko: Luukkaan evankeliumin 8:13 kuvailee niitä, jotka ”ottavat [sanan] ilolla vastaan. Mutta heillä ei ole juurta; he uskovat vain hetken, mutta kiusauksen hetkellä he luopuvat” (ESV).
- Tekopyhyys: Matteuksen evankeliumin luvussa 23:27–28 verrataan tekopyhiä ”valkoisiksi kalkittuihin hautoihin... jotka ulkoa näyttävät kauniilta, mutta sisältä ovat täynnä kuolleiden luita ja kaikkea saastaisuutta” (ESV).
- Hengellinen laiminlyönti: Heprealaiskirjeen 2:1 varoittaa: ”Meidän on kiinnitettävä paljon enemmän huomiota siihen, mitä olemme kuulleet, ettemme ajautuisi siitä pois” (ESV).
- Sinnikkyuden puute: Matteuksen evankeliumin luvussa 24:10–12 ennustetaan: ”Monet luopuvat... koska laittomuus lisääntyy, kylmenee monien rakkaus” (ESV).

- Kristuksen kieltäminen: Juudaan kirje 1:4 kuvailee ”jumalattomia ihmisiä, jotka vääristävät Jumalamme armon irstaudeksi ja kieltävät ainoan Valtiaamme ja Herramme, Jeesuksen Kristuksen” (ESV).

Käyttäytyminen

- Katumaton synty: 1. Korinttolaiskirjeen 5:11 neuvoo: ”Älkää seurustelko kenenkään sellaisen kanssa, joka mainitaan veljenä ja joka on syylistynyt siveettömyyteen tai ahneuteen tai epäjumalanpalvelijaan, pilkkaajaan, juomariin tai riistäjään” (ESV). Paavali vertaa syntiä ”hapatukseen”: ”Vähäinen hapatus hapattaa koko taikinan” (1. Korinttolaiskirje 5:6) ja kehottaa: ”Poistakaa paha keskuudestanne” (1. Korinttolaiskirje 5:13).
- Tekopyhyys ja väärä opetus: Matteuksen evankeliumin 15:8 mukaan ”Tämä kansa kunnioittaa minua huulillaan, mutta heidän sydämensä on minusta kaukana” (ESV). 2. Pietarin kirjeen 2:1-3 varoittaa ”vääristä opettajista... jotka salaa tuovat sisään tuhoisia harhaoppeja... ja ahneudessaan he käyttävät teitä hyväkseen valheen sanoilla” (ESV).

Syyt

- Väärät opetukset: 1. Timoteuskirjeen 4:1–3 varoittaa: ”Jotkut luopuvat uskosta ja antavat periksi eksyttävälle hengille ja riivaajahenkien opetuksille” (ESV).
- Maailmalliset halut: 1. Johanneksen kirjeen 2:15–17 varoittaa: ”Älkää rakastako maailmaa älkääkään sitä, mikä maailmassa on.” (ESV)
- Vaino ja kärsimys: Heprealaiskirjeen 3:12 varoittaa ”pahasta, epäuskoisesta sydäimestä, joka johtaa teitä luopumaan elävästä Jumalasta” (ESV).
- Välinpitämättömyys ja laiminlyönti: 2. Timoteuskirjeen 3:1–5 kuvailee ihmisiä, joilla on ”jumalisuuden ulkokuori, mutta jotka kieltävät sen voiman” (ESV).
- Kulttuuriin sopeutuminen: Roomalaiskirjeen 12:2 kehottaa: ”Älkää mukautuko tämän maailman menoon” (ESV).

4. Totuuden Hengen erottaminen erehdyksen hengestä

Luopumuksen estämiseksi Raamattu tarjoaa kriteerit Totuuden Hengen (Pyhän Hengen) erottamiseksi eksytyksen hengestä (demonisista vaikutteista), koska nämä hengelliset voimat vaikuttavat siihen, pysyykö ihminen uskollisena vai luopuuko. Tämä ero, joka juontaa juurensa raamatunteksteihin ja alkuperäiseen kreikankieliseen tekstiin, selvittää molempien roolia suhteessa uskoon Kristukseen ja kestävyYTEEN.

Raamatullinen perusta

- 1. Johanneksen kirje 4:1–6: ”Rakkaani, älkää jokaista henkeä uskoko, vaan koetelkaa henget, ovatko ne Jumalasta. Monta väärää profeettaa on lähtenyt maailmaan. Tästä te tunnette Jumalan Hengen: jokainen henki, joka tunnustaa Jeesuksen Kristukseksi lihaan tulleen, on Jumalasta. Ja yksikään henki, joka ei tunnusta Jeesusta, ei ole Jumalasta. Se on antikristuksen henki... He ovat maailmasta... Me olemme Jumalasta. Joka tuntee Jumalan, se kuulee meitä; joka ei ole Jumalasta, se ei kuuntele meitä. Tästä me tunnemme totuuden Hengen ja eksytyksen hengen.” (ESV)
- Jaakobin kirje 2:19: ”Sinä uskot, että Jumala on yksi, ja teet oikein. Rikullisetkin henkiolennot uskovat ja vapisevat!” (ESV).
- 1. Korinttilaisille 12:3: ”Ei kukaan, joka puhuu Jumalan Hengessä, koskaan sano: ’Jeesus olkoon kirottu!’, eikä kukaan voi sanoa: ’Jeesus olkoon Herra’, paitsi Pyhässä Hengessä.” (ESV)
- Joh. 16:13-14: ”Kun totuuden Henki tulee, hän johdattaa teidät kaikkeen totuuteen... Hän kirkastaa minut, sillä hän ottaa minun omani ja julistaa sen teille.” (ESV)
- Mark. 1:23-24: ”Mies, jossa oli saastainen henki... huusi ja sanoi: ’Mitä sinulla on meidän kanssamme tekemistä, Jeesus Nasaretilainen? ... Minä tiedän, kuka sinä olet, Jumalan Pyhä’” (ESV). Toma· 2. Korinttilaisille 11:3-4: ”Niin kuin käärme kavaluudellaan petti Eevan, teidänkin mielenne saattaa eksyä pois vilpit-

tömästä ja puhtaasta omistautumisesta Kristukselle. Jos joku tulee ja julistaa toista Jeesusta kuin sitä, jota me julistimme, tai jos te saatte toisen hengen kuin sen, jonka olette saaneet...” (ESV).

Alkuperäisen kielen näkemyksiä

- Henki (πνεῦμα, pneuma): Käytetään sekä Pyhästä Hengestä että demonisista hengistä (esim. ”saastainen henki”, πνεῦμα ἀκάθαρτον, pneuma akatharton, Mark. 1:23). Konteksti ratkaisee, viittaako se Pyhään Henkeen vai demoniseen vaikutukseen.
- Totuuden Henki (πνεῦμα τῆς ἀληθείας, pneuma tēs alētheias): Johanneksen 16:13:ssa ja 1. Joh. 4:6:ssa tämä kuvaa Pyhää Henkeä, joka johtaa totuuteen (alētheia) sopusoinnussa apostolisen opetuksen kanssa.
- Erehtymisen henki (πνεῦμα τῆς πλάνης πλάνης πλάνης, pneuma tēs planēs): 1. Joh. 4:6:ssa planē tarkoittaa ”petosta” tai ”vaeltelua”, mikä osoittaa demonisia vaikutteita, jotka johtavat valheeseen.
- Tunnustaa (ὁμολογεῖ, homologei): Sanasta homologeō, mikä tarkoittaa samaa tai julkista tunnustamista (1. Joh. 4:2). Se merkitsee sydämellistä tunnustamista Jeesuksen lihaksi tulemisesta (en sarki elēlythota, ”tule lihaan”).
- Usko (πιστεύεις, pisteueis): Jaakobin kirjeen 2:19:ssä pisteuō-sanasta tuleva sana tarkoittaa älyllistä suostumusta, koska demonit tunnustavat Jumalan, mutta niiltä puuttuu pelastava usko.
- Herra (κύριος, kyrios): 1. Korinttolaiskirjeen 12:3 mukaan Jeesuksen tunnustaminen kyriokseksi merkitsee alistumista hänen jumalalliseen auktoriteettiinsä, jonka Pyhä Henki mahdollistaa.
- Vapiseminen (φρίσσουν, phrissousin): Jaakobin kirjan 2:19 kohdassa demonit vapisevat pelosta, eivät palvonasta, mikä on vastakohta Pyhän Hengen työlle, joka herättää kuuliaisuutta.

Erottelukriteerit

1. Jeesuksen Kristuksen tunnustus:

- Totuuden Henki: Pyhä Henki mahdollistaa aidon tunnustuksen siitä, että Jeesus on Herra (kyrios, 1. Korinttilaisille 12:3) ja että hän on tullut lihaan (en sarki elēthota, 1. Joh. 4:2). Tämä tunnustus heijastaa pelastavaa uskoa ja alistumista, ja se estää luopumuksen ankkuroimalla uskovat Kristukseen (Joh. 15:4-5).
- Eksytyksen henki: Demonit tunnistavat Jeesuksen henkilöllisyyden (esim. ”Jumalan Pyhä”, Mark. 1:24), mutta eivät tunnusta Häntä Herraksi. Heidän ”uskonsa” (pisteuō, Jaak. 2:19) on älyllistä, ja sitä leimaa pelko (phrissousin), ei usko, mikä johtaa kapinaan ja luopumukseen (1. Timoteus 4:1).

2. Yhteensopivuus apostolisen totuuden kanssa:

- Totuuden Henki: Ohjaa uskovia totuuteen (alētheia) ja vahvistaa apostolisen opetuksen (1. Joh. 4:6; Joh. 16:13). Tämä vahvistaa sinnikkyyttä ja torjuu luopumukseen johtavia vääriä opetuksia (2. Tess. 2:3).
- Eksytyksen henki: Edistää ”petollisia henkiä ja riivaajain opetuksia” (1. Timoteus 4:1) tai ”erilaista Jeesusta” (allos Iēsous, 2. Korinttilaisille 11:4), mikä johtaa petokseen ja luopumukseen.

3. Vaikutuksen hedelmä:

- Totuuden Henki: Tuottaa hengellistä hedelmää (rakkautta, iloa, rauhaa, Gal. 5:22-23) ja hyviä tekoja (Jaak. 2:17) ja edistää kestävyyttä uskossa.
- Eksytyksen henki: Herättää petosta, pelkoa ja syntiä, kuten väärissä opettajissa (2. Piet. 2:1-3) ja luopioissa (Juud. 1:4), mikä johtaa pahempaan tilaan (Luuk. 11:26).

4. Vastaus Jumalan auktoriteettiin:

- Totuuden Henki: Antaa voiman alistua Jeesukselle, antaa uskoville mahdollisuuden ”pysyä” hänessä (Joh. 15:4) ja estää luopumuksen.
- Eksytyksen henki: Liikuttaa kapinaan, kun demonit vastustavat Jeesusta (Mark. 1:24) ja johdattavat muita kieltämään Hänet (Juud. 1:4), mikä johtaa luopumukseen.

Yhteys luopumukseen

Totuuden Henki estää luopumuksen ohjaamalla uskovia tunnustamaan Jeesuksen, asettumaan totuuden puolelle, tuottamaan jumalista hedelmää ja alistumaan Jumalan auktoriteettiin, kuten Johanneksen evankeliumin luvussa 15:4–6 ja Heprealaiskirjeen luvussa 3:14 nähdään. Toisaalta eksytyksen henki edistää luopumusta edistämällä pinnallista uskoa (Luukas 8:13), vääriä opetuksia (1. Timoteus 4:1) ja kapinaa (2. Tessalonikalaiskirje 2:3), kuten Juudas (Matteus 26:14–16) ja Deemas (2. Timoteus 4:10) havainnollistavat. Henkien koetteleminen (1. Joh. 4:1) on ratkaisevan tärkeää petoksen välttämiseksi ja uskollisena pysymiseksi.

Keskustelu antikristuksista

Raamattu varoittaa antikristusten – yksilöiden, jotka kieltävät Jeesuksen Kristuksen lihaan tulleen, aiheuttamasta erityisestä uhasta ja vastustavat siten Hänen inkarnaationsa ydintotuutta. Kuten 1. Johanneksen kirjeen 2:18-19 ja 4:1-6 kuvaillaan, antikristukset ovat niitä, jotka olivat aikoinaan osa kristillistä yhteisöä, mutta ovat luopuneet uskosta, mikä paljastaa, etteivät he koskaan todella olleetkaan sitä. Heidän Jeesuksen inkarnaatioon tulemisen kieltämisensä on antikristuksen hengen tunnusmerkki, joka on täysin vastakkainen Totuuden Hengelle. Johannes korostaa: ”Yksikään henki, joka ei tunnusta Jeesusta, ei ole Jumalasta. Se on antikristuksen henki” (1. Johanneksen kirje 4:3). Nämä pettäjät levittävät vääriä opetuksia, jotka johtavat muita harhaan, minkä vuoksi uskovien on välttämätöntä koetella henkiä ja pitää kiinni apostolisesta totuudesta (2. Johanneksen kirje 1:7: ”Sillä monta pettäjää on lähtenyt maailmaan, jotka eivät tunnusta Jeesusta Kristusta lihaan tulleeeksi. Sellainen on pettäjä ja antikristus”).

Antikristusten läsnäolo kirkon sisällä korostaa sitä tosiasiaa, että luopumusta voi esiintyä jopa niiden keskuudessa, jotka näyttävät olevan osa uskonyhteisöä. Kuten 1. Johanneksen kirjeen 2:19 toteaa: ”He lähtivät meistä, mutta he eivät olleet meistä. Sillä jos he olisivat olleet meistä, he olisivat pysyneet meidän keskuudessamme.” Tämä korostaa, että pelkkä jäsenyys tai osallistuminen ei takaa pysyvyyttä; vain aito usko, jota leimaa Jeesuksen tunnustaminen Herraksi ja sopusoinnussa Totuuden Hengen kanssa, varmistaa lujuuden.

Lisäksi antikristusten nousu on merkki viimeisistä päivistä: ”Lapset, nyt on viimeinen hetki. Niin kuin olette kuulleet, että antikristus on tulossa, niin on nyt tullut monta antikristusta. Siksi me tiedämme, että nyt on viimeinen hetki” (1. Joh. 2:18). Tämä eskatologinen konteksti kehottaa uskovia pysymään valppaina, juurtumaan totuuteen ja luottamaan Pyhään Henkeen petoksen havaitsemiseksi ja vastustamiseksi. Johannes vakuuttaa: ”Te olette voittaneet heidät, sillä hän, joka on teissä, on suurempi kuin se, joka on maailmassa” (1. Joh. 4:4), ja korostaa Hengen voimaa varjella uskovia luopumukselta.

5. Kirkossa oleminen ei estä luopumista

Raamattu korostaa, että seurakuntaan kuuluminen – jäsenyyden, läsnäolon tai osallistumisen kautta – ei takaa luopumuksen torjuntaa. Pelkkä yhteys uskonyhteisöön ei takaa pysyvyyttä, sillä yksilöt voivat silti luopua katumattoman synnin, tekopyhyyden tai Kristuksessa pysymisen laiminlyönnin vuoksi, usein eksytyksen hengen vaikutuksesta. Keskeiset kohdat havainnollistavat tätä:

- 1. Joh. 2:19: ”He lähtivät meistä, mutta he eivät olleet yhtä meistä. Jos he olisivat olleet yhtä meistä, he olisivat pysyneet meidän keskuudessamme. Mutta he lähtivät, jotta kävisi ilmi, etteivät kaikki he ole yhtä meistä.” (ESV). Asiayhteydessä Johannes puhuu niille, jotka olivat osa seurakuntaa, mutta lähtivät, paljastaen, että heidän lähtönsä osoitti, etteivät he todella kuuluneet joukkoon. Tämä osoittaa, että seurakuntaan kuuluminen ei ole sama asia kuin aito usko, jota Totuuden Henki ohjaa.
- Juudas 1:4: ”Joitakin ihmisiä on hiipinyt joukkoon huomaamatta... jumalattomia, jotka vääristävät meidän Jumalamme armon irstaudeksi ja kieltävät ainoan Valtiaamme ja Herramme, Jeesuksen Kristuksen.” (ESV) Nämä luopiot, joihin vaikutti eksytyksen henki, olivat seurakunnan sisällä, mutta luopuivat siitä, mikä osoittaa, että seurakunnan jäsenyys ei estä luopumusta.
- 1. Korinttilaisille 5:1-2: ”Teidän keskuudessanne huhutaan yleisesti harjoitettavan haureutta... Ja te olette ylimielisiä! Eikö teidän ennemmin pitäisi surra?” (ESV). Katumattoman synnin läsnäolo Korintin seurakunnassa, jota yhteisö ei hillitse, voi johtaa muita luopumukseen, samalla kun eksytyksen henki edistää syntiä (1. Timoteuskirje 4:1).

- Matteus 13:24–30, 36–43 (Vertaus vehnästä ja rikkaviljasta): Jeesus kuvailee vehnän (tosi uskovat, joita Totuuden Henki johtaa) ja rikkaviljan (väärit uskovat, joihin vaikuttaa eksytyksen henki) kasvavan yhdessä Jumalan valtakunnassa sadonkorjuuseen asti, jolloin rikkavilja tuomitaan: ”Ihmisen Poika lähettää enkelinsä, ja he kokoavat hänen valtakunnastaan kaikki synnintekijät ja kaikki lainrikkokojat” (Matteus 13:41). Kirkossa oleva rikkavilja putoaa pois, mikä osoittaa, että jäsenyys ei takaa pelastusta.
- Heprealaiskirje 10:25-26: ”Älkäämme unohtako seurakuntamme kokoontumista, niin kuin muutamien tapana on, vaan kehottakaa toisiamme... Sillä jos me tahallamme teemme syntiä päästyämme totuuden tuntoon, ei ole enää jäljellä uhria syntiemme edestä.” (ESV) Jopa seurakuntalaiset voivat langeta pois tahallisen synnin vuoksi, jos he laiminlyövät rohkaistun ja sinnikkyuden, erityisesti eksytyksen hengen vaikutuksen alaisena.

Antikristusten esimerkki havainnollistaa tätä asiaa entisestään. Kuten 1. Johanneksen kirjeen 2:19 osoittaa, antikristukset olivat aikoinaan osa kirkkoa, mutta he lähtivät siitä osoittaen, etteivät he todella olleet uskossa. Heidän lähtönsä paljastaa, että pelkkä kirkon toimintaan osallistuminen ei estä luopumusta; pikemminkin aito Kristuksen tunnustus ja totuudessa pysyminen erottavat todelliset uskovat. Antikristuksen henki voi tunkeutua kirkkoon ja johtaa petokseen ja luopumukseen, ellei Totuuden Henki torju sitä.

6. ”Seitsemän henkeä, jotka menevät ihmiseen”

Jeesuksen opetus Luukkaan evankeliumin luvussa 11:24–26 ja Matteuksen evankeliumin luvussa 12:43–45 havainnollistaa epätäydellisen katumuksen vaaraa:

- ”Kun saastainen henki lähtee ihmisestä... se löytää talon lakaistuna ja siistinä. Silloin se menee ja ottaa mukaansa seitsemän muuta henkeä, pahempaa kuin se itse... Ja sen ihmisen viimeiset ovat pahemmat kuin ensimmäiset.” (Luukas 11:24-26)

Asiayhteydessä (Luuk. 11:14–28) tämä seuraa Jeesuksen opetusta hengellisestä sodankäynnistä ja uskollisuudesta Hänelle. Se varoittaa:

- Epätäydellinen katumus: Synnin puhdistaminen täyttämättä elämää Totuuden Hengellä jättää ihmisen alttiiksi erheen hengelle ja demonisille vaikutuksille.
- Pahentunut tila: Syntiin lankeaminen, jota ajaa erheen henki, johtaa pahempaan tilaan ja pahentaa luopumuksen seurauksia.
- Yhteys luopumukseen: Tämä vertaus osoittaa, kuinka vaarallista on kääntyä takaisin syntiin totuuden vastaanottamisen jälkeen ja toimia eksytyksen hengen mukaisesti (1. Joh. 4:6).

Tämä on linjassa 2. Pietarin kirjeen 2:20–22 kanssa, jossa lainataan Sananlaskujen 26:11:tä: ”Kuin koira, joka palaa oksennukselleen, on hullu, joka toistaa tyhmyyttään” (ESV), ja varoitetaan, että ”viimeinen on heille käynyt pahemmaksi kuin ensimmäinen” (2. Piet. 2:20).

7. Näkemyksiä Juudaksen kirjeestä

Juudas varoittaa eksytyksen hengen vaikutuksen alaisina olevista luopioista:

- ”Joitakin ihmisiä on hiipinyt keskelle... jumalattomia, jotka vääristävät Jumalamme armon irstaudeksi ja kieltävät ainoan Valtiaan ja Herramme, Jeesuksen Kristuksen.” (Juuda 1:4)

Niiden ominaisuudet ovat:

- ”Kätkössä olevat riutat teidän rakkausaterioillanne... vedettömät pilvet... myöhäissyksyiset hedelmättömät puut, kahdesti kuolleet, juurineen reväistyt; villeinä meren aallot... harhailevat tähdet, joille on varattu ikuinen synkeys.” (Juuda 1:12-13)

Juudas kehottaa: ”Rakentakaa itseänne pyhimässä uskossanne... pitäkää itsenne Jumalan rakkaudessa” (Juud. 1:20–21) ja osoittakaa armoa epäroiville (Juud. 1:22–23) korostaen Totuuden Henkeen turvautumista luopumuksen estämiseksi.

8. Näkemyksiä 1. Korinttolaiskirjeen luvusta 5 ja Matteuksen evankeliumin luvuista 15–16

- 1. Korinttilaisille 5: Paavali käsittelee Korintin seurakunnassa vallitsevaa sukupuolista moraalittomuutta ja kehottaa poistamaan katumattoman synnintekijän: ”Poistakaa keskuudestanne paha” (1. Korinttilaisille 5:13). Hän luettelee syntejä, jotka turmelevat: ”siveetön tai ahne tai epäjumalanpalvelija, pilkkaaja, juomari tai riistäjä” (1. Korinttilaisille 5:11). Paavali vertaa syntiä ”hapatukseen”: ”Vähäinen hapatus hapattaa koko taikinan” (1. Korinttilaisille 5:6). Tässä yhteydessä nämä eksytyksen hengen vaikutuksesta (1. Timoteukselle 4:1) vaikuttavat synnit voivat johtaa yhteisön luopumukseen, jos niihin ei puututa, sillä ne ovat ristiriidassa Totuuden Hengen kutsun kanssa pyhyyteen (Ef. 4:30).
- Matteus 15–16: Jeesus puhuu tekopyhyydestä ja väärästä opetuksesta, jotka ovat sopusoinnussa erheen hengen kanssa ja edistävät luopumusta:
 - Tekopyhyys: Matteuksen evankeliumin luvussa 15:7–9 Jeesus tuomitsee fariseukset lainaten Jesajaa: ”Tämä kansa kunnioittaa minua huulillaan, mutta heidän sydämensä on minusta kaukana. Turhaan he palvelevat minua opettaen oppeja, jotka ovat ihmisten käskyjä.” (ESV) Asiayhteydessä (Matteus 15:1–20) heidän ulkoinen uskollisuutensa peittää erehdyksen hengen vaikutuksen alaisen sydämen, mikä voi johtaa luopumukseen.
 - Väärät opettajat: Matteuksen evankeliumin 15:13–14 mukaan ”Jokainen istutus, jota minun taivaallinen Isäni ei ole istuttanut, revitään juurineen ylös. Antakaa heidän olla, sillä he ovat sokeita taluttajia. Jos sokea taluttaa sokeaa, niin molemmat putoavat kuoppaan.” (ESV) Väärät opettajat, joita ajaa eksytyksen henki, edistävät petosta, joka johtaa luopumukseen (2. Korinttilaisille 11:4).
 - Kutsu todelliseen opetuslapseuteen: Matteuksen evankeliumin luvussa 16:24–26 Jeesus opettaa: ”Jos joku tahtoo kulkea minun perässäni, hän kieltäköön itsensä, ottakoon ristinsä ja seuratkoon minua. Sillä se, joka tahtoo pelastaa elämänsä, kadottaa sen, mutta joka kadottaa elämänsä minun tähteni, löytää sen.” (ESV) Tämä Totuuden Hengen voimaannuttama kutsu kuuliaisuuteen vastustaa erheen hengen vaikutusta.

9. Valtakunnan vertaukset ja niiden merkitys

Jeesuksen vertaukset korostavat luopumuksen seurauksia, usein eksymisen hengen vuoksi:

- Kylväjän vertaus (Matteus 13:1–23): Kallioiselle maalle pudonnut siemen putoaa pois koettelemusten aikana (Matteus 13:20–21), koska sillä ei ole Totuuden Hengen johdatusta.
- Vertaus vehnästä ja rikkaviljasta (Matteus 13:24–30, 36–43): Väärät uskovat, joihin vaikuttaa eksytyksen henki, tuomitaan.
- Kymmenen neitsyen vertaus (Matteus 25:1–13): Valmistautumattomat neitsyet, joilta puuttuu Hengen läsnäolo, suljetaan pois.
- Vertaus talenteista (Matteus 25:14–30): Uskoton palvelija, joka hylkää Hengen voiman, karkotetaan.

10. Ne, jotka eivät pääse valtakuntaan

Raamattu tunnistaa ne, jotka suljetaan pois, usein erheen hengen vaikutuksen vuoksi:

- Ilmestyskirja 21:8: ”Pelkurien, uskottomien, inhottavien, murhaajien, siveettömyysrikollisten, velhojen, epäjumalanpalvelijoiden ja kaikkien valehtelijoiden osa on oleva tulen ja tulikiven palavassa järvestä.” (ESV)
- Matteus 7:21–23: ”Ei jokainen, joka sanoo minulle: "Herra, Herra", pääse taivasten valtakuntaan, vaan se, joka tekee minun Isäni tahdon.” (ESV)
- 1. Korinttilaisille 6:9–10: ”Eivät siveettömät, eivät epäjumalanpalvelijat, eivät avionrikkajat, eivät homoseksuaalit, eivät varkaat, eivät ahneet, eivät juomarit, eivät pilkkaajat eivätkä riistäjät peri Jumalan valtakuntaa.” (ESV)

- Gal. 5:19-21: ”Lihan teot ovat ilmeiset: haureus, saastaisuus, irstaus, epäjumalanpalvelus, noituus, vihamielisyys, riita, kateus, vihat, juonet, eripura, jakaumat, kateus, juomingit, mässäykset ja muut sellaiset. Minä varoitan teitä, niin kuin olen ennenkin varoittanut, että ne, jotka tekevät sellaista, eivät peri Jumalan valtakuntaa.” (ESV)

11. Teologinen keskustelu iankaikkisesta turvallisuudesta: analyysi ja kritiikki

Keskustelu iankaikkisesta turvallisuudesta – opista, jonka mukaan tosi uskovat eivät voi menettää pelastustaan – on ymmärrettävä oikean opetuksen ja Jeesuksen opetusten asianmukaisen noudattamisen kontekstissa, jotta ne ovat linjassa luopumusta koskevien varoitusten kanssa. Väärin soveltaminen voisi edistää omahyväisyyttä ja heikentää näiden varoitusten merkitystä. Tämä analyysi selvittää Johanneksen evankeliumin 10:27–29 ilmaisun ”lampaat, jotka kuulevat Jeesuksen äänen” asiayhteyttä, korostaa aktiivista kuuliaisuutta ja käyttää ainoastaan kontekstissa vahvistettuja Raamattua ratkaistakseen ilmeisiä epäjohtomukaisuuksia luopumusvaroitusten kanssa.

Yleiskatsaus

- Määritelmä ja lupaus: Iankaikkinen turvallisuus tarkoittaa, että todella pelastetut varjellaan Jumalan voiman kautta. Johanneksen evankeliumin 10:27–29 mukaan: ”Minun lampaani kuulevat minun ääneni, ja minä tunnen ne, ja ne seuraavat minua. Minä annan niille iankaikkisen elämän, eivätkä ne koskaan huku, eikä kukaan voi riistää niitä minun kädestäni. Isäni, joka on heidät minulle antanut, on suurempi kaikkia, eikä kukaan voi riistää niitä Isän kädestä.” Roomalaiskirje 8:38–39 lisää: ”Ei kuolema eikä elämä... voi erottaa meitä Jumalan rakkaudesta.” Filippiäiskirje 1:6 vakuuttaa: ”Hän, joka on aloittanut teissä hyvän työn, saattaa sen päätökseen.”
- Johanneksen evankeliumin 10:27–29 konteksti: Johanneksen evankeliumin luvussa 10:1–30 Jeesus asettaa vastakkain todelliset lampaansa niihin, jotka hylkäävät Hänet (esim. fariseukset). Ikuisen turvallisuuden saavat ”lampaat” ovat niitä, jotka:
 - Kuule hänen äänensä: Kreikan kielen sana ἀκούω (akouō) viittaa tarkkaavaiseen kuuntelemiseen ja tottelemiseen, kuten Johanneksen evankeliumin luvussa 8:47 (”Joka on Jumalasta, se kuulee Jumalan sanat”, ESV) ja luvussa 14:23 (”Jos joku rakastaa minua, niin hän pitää minun sanani”, ESV) nähdään.
 - Seuraa Häntä: Kreikan sana ἀκολουθέω (akolouthēō) tarkoittaa aktiivista, jatkuvaa kuuliaisuutta, kuten Matteuksen evankeliumin luvussa 16:24 (”Jos joku tahtoo kulkea minun perässäni, hän kieltäköön itsensä, ottakoon ristinsä ja seuratkoon minua”, ESV). Näin ollen iankaikkinen turvallisuus koskee niitä, jotka aktiivisesti kuuntelevat ja tottelevat Jeesusta ja tuottavat aidon uskon mukaista hedelmää (Matteus 7:16–20), Totuuden Hengen ohjaamina.
- Vastakkaiset varoitukset: Heprealaiskirjeen 6:4-6 varoittaa: ”Mahdotonta on... niitä, jotka kerran ovat valistettuja... ja sitten ovat luopuneet, herättää jälleen katumukseen” (ESV). Heprealaiskirjeen 10:26-31 toteaa: ”Jos me jatkuvasti teemme syntiä tahallamme... ei ole enää uhria syntien edestä” (ESV). Nämä viittaavat siihen, että luopumus on mahdollista, mikä luo näennäisen jännitteen, jota erehdyksen henki usein hyödyntää.

Jännitteen ratkaiseminen

Johanneksen evankeliumin luvussa 10:27–29 esitetty lupaus iankaikkisesta turvallisuudesta soveltuu Jeesuksen todellisiin lampaisiin – niihin, jotka kuulevat ja seuraavat Häntä jatkuvan uskon ja kuuliaisuuden kautta, Totuuden Hengen voimaannuttamina. Luopumusvaroitukset koskevat niitä, jotka eivät pysy Kristuksessa, paljastaen, etteivät he olleet todella Hänen lampaitaan, vaan usein eksytyksen hengen vaikutuksen alaisia. Keskeiset kohdat:

- Tosi uskovat pysyvät sinnikkäinä: Johanneksen evankeliumin 15:4–6 opettaa: ”Pysykää minussa, niin minä pysyn teissä... Jos joku ei pysy minussa, hänet heitetään pois kuin oksa, ja hän kuihtuu” (ESV). Pysyminen vaatii kuuliaisuutta, mikä on linjassa Johanneksen evankeliumin 10:27 ”seuraamisen” kanssa. Heprealaiskirjeen 3:14 lisää: ”Me olemme osallisia Kristuksesta, jos vain pidämme alkuperäisen luottamuksemme lujana loppuun asti” (ESV). Tosi lampaat osoittavat sinnikkyyttä, ja Jumalan Henki sinetöi heidät (Efesolaiskirje 1:13–14).

- Luopiot eivät olleet todellisia lampaita: 1. Johanneksen kirjeen 2:19 sanoo: ”He lähtivät meistä, mutta he eivät olleet meihin kuuluvia; sillä jos he olisivat olleet meihin kuuluvia, he olisivat pysyneet meidän keskuudessamme.” (ESV) Esimerkit kuten Juudas (Matteus 26:14-16), Deemas (2. Timoteus 4:10) ja opetuslapset Johanneksen kirjeen 6:66 osoittavat, että ne, jotka luopuvat, eivät pysyneet Jeesuksen kuulemisessa ja seuraamisessa, mikä osoittaa, etteivät he olleet todella Hänen lampaitaan, vaan usein eksytyksen hengen houkuttelemina.
- Varoitukset kehottavat uskollisuuteen: Heprealaiskirjeen 6:4–6, 10:26–31 ja 2. Pietarin kirjeen 2:20–22 (lainaten Sananlaskujen 26:11) varoittavat pinnallisesta uskosta, katumattomasta synnistä tai luisumisesta (esim. ”seitsemän henkeä” Luukkaan evankeliumin 11:24–26:ssa). Nämä kehottavat uskovia välttämään omahyväisyyttä, kuten 1. Korinttolaiskirjeen 10:12:ssa nähdään: ”Joka luulee seisovansa, katsokoon, ettei lankea” (ESV), ja turvautukoon Totuuden Henkeen.

Väärän soveltamisen kritiikki

Iankaikkisen turvallisuuden väärin soveltaminen niihin, joilla on pinnallinen tai väärä usko (esim. Luuk. 8:13; Juud. 1:4) ja joihin erehdyksen henki vaikuttaa, voi edistää omahyväisyyttä ja heikentää luopumusta koskevia varoituksia. Ne, jotka väittävät olevansa turvassa, mutta elävät katumattomassa synnissä (1. Korinttilaisille 5:11) tai tekopyhydessä (Matteus 15:8), eivät täytä Johanneksen 10:27 kriteerejä – he eivät kuule eivätkä seuraa Jeesusta. Roomalaiskirjeen 6:1-2 vastaa: ”Pitäisikö meidän pysyä synnissä, jotta armo tulisi runsaammaksi? Ei missään nimessä!” (ESV). Oikea opetus korostaa, että iankaikkinen turvallisuus on niille, jotka pysyvät Kristuksessa ja tuottavat hedelmää (Matteus 7:16-20), ja se on sopusoinnussa Jeesuksen kutsun kanssa kuuliaisuuteen (Matteus 16:24; Titus 2:11-12), Totuuden Hengen ohjaamina.

12. Toivo ja ennalleenastuminen

Raamattu antaa toivoa:

- Jumalan tahto: 1. Timoteuskirje 2:4: Jumala ”tahdoo, että kaikki ihmiset pelastuisivat” (ESV). 2. Piet. 3:9: Jumala ”ei tahdo, että kukaan hukkuisi” (ESV).
- Ennallistaminen: Luukas 15:11–32 (Tuhlaripoika): Pojan paluu osoittaa Jumalan halukkuutta ennallistaa. Johannes 21:15–19 (Pietari): Jeesus ennallistaa Pietarin tämän kiellon jälkeen. 2. Korinttolaiskirje 2:5–11 (Korinttilainen syntinen): Paavali kehottaa anteeksiantoon katuvan syntisen ennallistamiseksi.
- Kestävyys: Joh. 15:4–6: Kristuksessa pysyminen varmistaa hedelmällisyyden. Hepr. 3:13: ”Kehottakaa toisianne joka päivä... ettei kukaan teistä paaduttaisi itseänne synnin viettelyn alla” (ESV). Juud. 1:20–23: Uskon rakentaminen ja armon osoittaminen auttavat uskovia pysymään lujina Totuuden Hengen kautta.

13. Lisätietoa

- Luopumus viimeisinä päivinä: 2. Tessalonikalaiskirjeen 2:3 varoittaa laajalle levinneestä luopumuksesta ennen Herran päivää, johon vaikuttaa eksytyksen henki.
- Väärät opettajat: 2. Piet. 2:1–3 ja Juud. 1:4 korostavat heidän rooliaan muiden harhaanjohtamisessa eksytyksen hengen kautta.
- Kirkon kuri: Matteuksen evankeliumin luvussa 18:15–17 esitetään toimenpiteet synnin käsittelemiseksi ja kirkon puhtauden suojelemiseksi.
- Historiallinen konteksti: Uhkat, kuten juutalaiset (Gal. 1:6–9) ja gnostilaisuus (1. Joh. 2:18–19), korostavat luopumuksen yleisyyttä, ja se on usein yhteydessä erheen henkeen.
- Kulttuuripaineet: Maailmallisiin arvoihin taipuminen voi johtaa luopumukseen (Room. 12:2).
- Pyhän Hengen rooli: Efesolaiskirjeen 4:30 varoittaa murehduttamasta Totuuden Henkeä, joka sinetöi uskovat.
- Lisävaroitukset:

- Kolossalaiskirje 2:8: Varoittaa filosofiasta ja petoksesta, joita usein levittää eksytyksen henki.
- 2. Timoteus 2:18: Tuomitsee ne, jotka poikkeavat totuudesta.
- Ilmestyskirja 3:5: Lupaa, että niiden nimet, jotka voittavat, eivät pyyhkiydy pois, ja korostaa sinnikkyyttä Totuuden Hengen kautta.
- Antikristukset ja eskatologia: Antikristusten ilmaantuminen liittyy lopunaikoihin, kuten 1. Johanneksen kirjeen 2:18 ja 2. Tessalonikalaiskirjeen 2:3-4 osoittavat. Niissä kuvataan "laittomuuden ihmistä", joka vastustaa Jumalaa. Tämä yhteys korostaa tarkkanäköisyyden ja uskollisuuden tarvetta luopumuksen ja petoksen lisääntyessä ennen Kristuksen paluuta.

14. Yhteenvetotaulukko

Läpikulku	Teema	Keskeinen näkemys
Jeremia 3:6–10	Israelin epäjumalanpalvelus	Kollektiivinen luopumus epäjumalanpalveluksen vuoksi.
1. Samuelin kirja 15:10–23	Saulin tottelemattomuus	Yksilöllinen luopumus ylpeyden kautta.
Matteus 26:14–16	Juudaksen petos	Ahneuden ajama luopumus.
Heprealaiskirje 6:4–6, 10:26–31	Hylkääminen valaistumisen jälkeen	Vakavat seuraukset irtautumisesta.
1. Korinttilaisille 5:6–8, 11	Synnin hapatus	Synti, johon erehdyksen henki vaikuttaa, turmelee ja vaatii poistamista.
Matteus 15:8, 23:27–28	Tekopyhyys	Ulkoinen vanhurskaus peittää alleen sisäisen synnin, jota ajaa erheen henki.
Juudas 1:4–13	Väärät opettajat ja luopiot	Petollinen ja tuhoon tuomittu, kehottaen turvautumaan Totuuden Henkeen.
Luukas 11:24–26	Seitsemän henkeä	Epätäydellinen katumus johtaa pahempaan tilaan eksytyksen hengen alla.
Matteus 13:1–23	Kylväjän vertaus	Pinnallinen usko johtaa luopumiseen ilman Totuuden Henkeä.
Ilmestyskirja 21:8	Poissulkeminen kuningaskunnasta	Katumattomat syntiset suljettiin pois valtakunnasta.
2. Piet. 2:20–22; Sananlaskut 26:11	Paluu syntiin	Repsahdus pahentaa ihmisen tilaa erehdyksen hengessä.
1. Johanneksen kirje 2:19	Kirkon jäsenyys	Kirkossa oleminen ei estä luopumusta ilman Totuuden Henkeä.
1. Johanneksen kirje 4:1–6	Totuuden Henki vs. eksytys	Henkien koetteleminen erottaa Pyhän Hengen ohjauksen demonisesta petoksesta.
1. Johanneksen kirje 2:18–19, 4:1–6; 2. Johanneksen kirje 1:7	Antikristukset	Kristuksen inkarnaatioksi tulemisen kieltäjät, seurakunnan sisäiset petturit, viimeisten päivien merkki.

15. Johtopäätös

Luopumus, jota määrittelevät mesuva ja apostasia, tarkoittaa kääntymistä pois Jumalasta kapinan, laiminlyönnin tai petoksen kautta, mistä ovat esimerkkejä Israel, Saul, Juudas ja antikristukset. Totuuden Henki (Pyhä Henki) estää luopumuksen mahdollistamalla Jeesuksen tunnustamisen Herraksi, totuuteen sopeutumisen, jumalaisen hedelmän ja alistumisen Jumalalle, kun taas erheen henki (demoniset vaikutukset) edistää sitä petoksen, pinnallisen uskon ja kapinan kautta. Luopioiden ominaispiirteisiin kuuluvat tekopyhyys ja altius väärille opetuksille, kuten antikristusten levittämille opetuksille, jotka kieltävät Kristuksen inkarnaation. 1. Korinttolaiskirjeen 5. luvun kaltaiset käytökset toimivat turmelevana hapatuksena, eikä seurakunnassa oleminen estä luopumusta, kuten antikristusten kohdalla nähdään.

(1. Joh. 2:19). ”Seitsemän henkeä” ja koira, joka palaa oksennukselleen, kuvaavat retkahduksen vaaraa, kun taas Juudaksen ja valtakunnan vertaukset varoittavat tuomiosta. Väärät opettajat, mukaan lukien antikristukset, pahentavat luopumusta edistämällä petosta. Katumattomat synnintekijät suljetaan pois Jumalan valtakunnasta, mutta Jumalan halu katumukseen tarjoaa toivoa. Iankaikkinen turvallisuus, joka juurtuu oikeaan opetukseen ja Jeesuksen opetusten asianmukaiseen noudattamiseen, vahvistaa sinnikkyyttä Totuuden Hengen kautta, mutta väärin soveltaminen voi johtaa omahyväisyyteen. Uskovien on koetteleva henkiä (1. Joh. 4:1), pysyttävä Kristuksessa ja luotettava Jumalan lunastavaan rakkauteen, erityisesti antikristuksen petosten edessä.